25/02/2024

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής ΙΣΤ’ Λουκά

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή ΙΣΤ’ Λουκά (Τελώνου και Φαρισαίου), Ευαγγ. Ανάγνωσμα: Λουκ. ιη΄ 10-14 (25-02-2024)

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος την παραβολήν ταύτην· ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ᾽ ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος αυτή την παραβολή: «Δύο άνθρωποι ανέβηκαν στο ναό για να προσευχηθούν. Ο ένας ήταν Φαρισαίος κι ο άλλος τελώνης. Ο Φαρισαίος στάθηκε επιδεικτικά κι έκανε την εξής προσευχή σχετικά με τον εαυτό του: «Θεέ μου, σ' ευχαριστώ που εγώ δεν είμαι σαν τους άλλους ανθρώπους άρπαγας, άδικος, μοιχός, ή και σαν αυτόν εδώ τον τελώνη. Εγώ νηστεύω δύο φορές την εβδομάδα και δίνω στο ναό το δέκατο απ' όλα τα εισοδήματά μου». Ο τελώνης, αντίθετα, στεκόταν πολύ πίσω και δεν τολμούσε ούτε τα μάτια του να σηκώσει στον ουρανό. Χτυπούσε το στήθος του και έλεγε: «Θεέ μου, σπλαχνίσου με τον αμαρτωλό». Σας βεβαιώνω πως αυτός έφυγε για το σπίτι του αθώος και συμφιλιωμένος με το Θεό, ενώ ο άλλος όχι· γιατί όποιος υψώνει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί, κι όποιος τον ταπεινώνει θα υψωθεί».

Σχολιασμός

Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου η σημερινή, η οποία πήρε το όνομα της από τη γνωστή ευαγγελική περικοπή του Τελώνου και Φαρισαίου, που ακούσαμε στο σημερινό ευαγγελικό ανάγνωσμα. Από αυτή την Κυριακή η Εκκλησία, μας εισάγει στην περίοδο του Τριωδίου. Η περίοδος αυτή ξεκινά από σήμερα και περιλαμβάνει τις τέσσερις εβδομάδες πριν τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, τις πέντε εβδομάδες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής ως και το Σάββατο του Λαζάρου και την Αγία και Μεγάλη Εβδομάδα και τελειώνει το Μεγάλο Σάββατο. Μέσα από την περίοδο του Τριωδίου, η Εκκλησία μας καλεί να ακολουθήσουμε μια πνευματική πορεία, η οποία θα μας οδηγήσει στο Πάθος και την Ανάσταση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Η επιλογή της συγκεκριμένης Κυριακής δεν γίνεται τυχαία απο την Εκκλησία αλλά γίνεται για να μας δώσει τα σωστά κριτήρια με τα οποία θα πρέπει να πορευτούμε την περίοδο αυτή αλλά και γενικότερα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας. Η περίοδος αυτή αποτελεί για τον καθένα μας ενα στάδιο στο οποίο καλείται να αγωνιστεί πνευματικά ασκόντας όσο μπορεί περισσότερο τις χριστιανικές του αρετές, δειχνοντάς μας παράλληλα και τον δρόμο που πρέπει να πορευόμαστε, που είναι η ταπείνωση και η αποφυγή της υπερηφανειάς.

Η αναφορά σε δύο ανθρώπους που προσδιορόζονται απο το έργο το οποίο ασκούν μέσα στην κοινωνία φανερώνει αμέσως και τον εκ διαμέτρου αντιθετό τρόπο ζωής τον οποίο ακολουθούσε ο καθένας. Ο Τελώνης ήταν ανθρωπός ο οποίος διοριζόταν απο τους Ρωμαίους, με σκοπό να συλλέγει τους φόρους απο μια περιοχή η οποία ήταν υπόδουλή σ' αυτούς. Αρκετές φορές όμως έβαζε περισσότερο φόρο απο αυτό που ζητούσαν οι Ρωμαίοι, τον οποίο και έπαιρνε ο ίδιος για δική του προσωπική χρήση. Αυτό τον καθιστούσε ακόμη πιο αντιπαθή στο λάο, ο οποίος τον είχε

κατατάξει στην κατηγορία των αμαρτωλών ανθρώπων, όπου άνηκαν οι άδικοι, οι άρπαγες, οι μοιχοί κ.λ.π.

Ο Φαρισαίος απο την άλλη, αποτελούσε υποδειγματικό θρησκευτικό τύπο ο οποίος αγωνιζόταν να τηρεί πιστά και κάτα γράμμα τον Μωσαϊκό Νόμο. «Νηστεύω δις του Σαββάτου, αποδεκατώ πάντα όσα κτώμαι», έλεγε καυχώμενος στην προσευχή του. Η εγωπάθεια απο την οποία ήταν κυριευμένος τον είχε κάνει να θεωρεί τον εαυτό του ανώτερο απο τους υπόλοιπους. «Ο Θεός ευχαριστώ σοι οτι ουκ είμι ώσπερ οι λοιποί των ανθρώπων, άρπαγες, άδικοι ,μοιχοί».

Τα κριτήρια της δικαίωσης των ανθρώπων δεν είναι τα ίδια με αυτά του Θεού. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα μέσα απο τη σημερινή ευαγγελική περικοπή. Εκεί που θα περιμέναμε να δικαιωθεί ο Φαρισαίος, ο οποίος εθεωρείτω ανθρωπός της προσευχής, της ελεημοσύνης και της νηστείας δικαιώνεται ο Τελώνης ο οποίος δεν φημίζεται για τη θρησκευτικότητα του αλλά για την αμαρτολώτητα του. Και δικαιώνεται ο Τελώνης γιατί εμφανίζει μπροστά στο Θεό την αμαρτωλότητα του και ζητά το έλεος Του. Δεν εμφανίζει τις αρετές του και τα έργα που κάνει και να ζητά απο το Θεό την δικαίωση του ως ανταμοιβή γι’ αυτά.

Ο κίνδυνος που διατρέχουν πολλοί ανθρώποι εξαιτίας της θρησκευτικότητας τους να αισθάνωνται κάπως ανώτεροι απο τους άλλους, όπως ο Φαρισαίος, είναι μεγάλος. Γι’ αυτό χρειάζεται πάντοτε στη ζωή μας να έχουμε ταπείνωση έτσι ώστε να μας δεχτεί ο Θεός και να μας δείξει το έλεος του. Αυτό εξάλλου τονίζεται και μέσα απο την υμνολογία της σημερινής ημέρας: «Φαρισαίου φύγωμεν υψηγορίαν, και Τελώνου μάθωμεν, το ταπεινόν εν στεναγμοίς, προς τον Σωτήρα κραυγάζωντες· ιλαθι μόνε ημίν ευδιάλλακτε (Κοντάκιον). Υψηγορίαν φύγωμεν, Φαρισαίου κακίστην· ταπείνωσιν δε μάθωμεν, του Τελώνου αρίστην, ιν’ υψωθώμεν βοώντες, τω Θεώ σύν εκείνω· Ιλάσθητι τοις δούλοις σου, ο τεχθείς εκ Παρθένου, Χριστέ Σωτήρ, εκουσίως, και Σταυρόν υπομείνας, συνήγειρας τον κόσμον σου θεική δυναστεία (Εξαποστειλάριον). Μη προσευξώμεθα φαρισαικώς, αδελφοί· ο γαρ υψων εαυτόν ταπεινωθήσεται· ταπεινωθώμεν εναντίον του Θεού, τελωνικώς δια νηστείας κράζοντες· Ιλάσθητί ημίν, ο Θεός, τοις αμαρτωλοίς» (Στιχηρό Αίνων).

Η παραβολή αυτή αποτελεί για μας μια αφορμή ώστε να εξετάσουμε και εμείς στη ζωή μας πιό είναι το περιεχόμενο της προσευχής που απευθύνουμε πρός το Θεό. Έχει η προσευχή μας συναίσθηση της αμαρτωλότητας μας ή αποτελεί αυτοεπιβεβαίωση του εαυτού μας με βάση τα κριτήρια που έχουμε υπόψη μας, νομιζόμενοι οτι είμαστε δικαιωμένοι ενώπιον του Θεού; Αυτό που πρέπει να έχουμε πάντοτε υπόψη μας είναι οτι καλό κάνουμε το κάνουμε απο αγάπη, χωρίς να περιμένουμε να μας δικαιώσει ο Θεός ως ανταμοιβή. Στην προσευχή μας πρέπει να έχουμε συναίσθηση της αμαρτωλοτητός μας και να ζητάμε το έλεος του Θεού

όπως ο Τελώνης που έλεγε «ο Θεός ιλασθητί μοι τω αμαρτωλώ» και οχι να δικαιώνουμε τον εαυτό μας έναντι των άλλων.

Φωτογραφία: Ραφαήλ Γεωργιάδης